

Rättsligt ställningstagande

angående

åldersbedömning

Syfte och sammanfattning

Detta rättsliga ställningstagande ger riktlinjer för ärenden där en åldersbedömning kan bli aktuell och gäller vid prövningen av asylansökningar. I tillämpliga delar gäller ställningstagandet även för ansökningar inifrån landet där annan grund anförs. Avseende anknytningsärenden finns även vissa riktlinjer för bedömningen av en ansökan som görs före inresa.

Sammanfattningsvis anförs följande;

- Det är den sökanden som har bevisbördan för att göra sin ålder sannolik eller i förekommande fall styrkt. I normalfallet kan detta inte ske enbart genom muntliga uppgifter utan det krävs i första hand verifierbar skriftlig bevisning, se Migrationsöverdomstolens avgörande, MIG 2014:1.
- Bedömningen av om sökanden är vuxen eller underårig ska – som ett led i den samlade prövningen av den åberopade identiteten – normalt ske i samband med beslut i asylärendet.
- Undantaget till detta är ärenden som handläggs enligt Rådets och Europaparlamentets förordning (EU) 604/213 (Dublinförordningen). I dessa ärenden kan åldern ha avgörande betydelse för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för prövningen av en asylansökan.

2 Bakgrund och metod

När ett ensamkommande barn eller barn i familj ansöker om asyl och saknar tillförlitliga identitetshandlingar kan frågor om korrekt ålder uppstå inom ramen för identitetsprövningen. Främst rör det frågan om sökanden är underårig d.v.s. under 18 år, jfr 1 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716), men det kan också handla om sökande som uppger sig vara under 14 år, som är åldersgränsen för att kunna ta fingeravtryck vid ansökan om asyl.

Frågan om den sökande är vuxen eller ett barn kan ha stor betydelse vid prövningen av de åberopade skyddsskälerna och vid prövning av övriga åberopade tillståndsgrunder, till exempel rätt till uppehållstillstånd på grund av anknytning (se bl.a. MIG 2007:5). Åldersfrågan har ofta betydelse även med hänsyn till de olika åtgärder som måste vidtas för ett ensamkommande barn såsom ansökan om god man, anvisning till den kommun som ska ordna barnets boende, efterforskning av föräldrar m.m.

En korrigerig av tidigare åldersbedömning kan även ske i återvändandeskedet för det fall ny dokumentation kommer fram. Det kan t.ex. handla om nya handlingar som kommer fram vid efterforskning av föräldrar i hemlandet.

En medicinsk åldersbedömning bör erbjudas den sökande i ett asylärende i de fall då han eller hon inte har lyckats göra sin identitet och ålder sannolik. Som en del av det samlade bedömningsunderlaget kan bland annat uppgifter från socialtjänsten ha betydelse.

Den gällande rätt (bilaga 1) som ligger till grund för detta rättsliga ställningstagande finns i bilaga till det här dokumentet liksom barnkonsekvensanalysen (bilaga 2).

3 Rättschefens bedömning

3.1 Allmänna principer och utgångspunkter

Det är en grundläggande princip inom asylrätten att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av skydd sannolikt. Detta innebär att den asylsökande först och främst måste göra sin identitet och sin hemvist sannolik, bland annat för att det ska kunna fastställas vilket eller vilka länder ansökan ska prövas mot (MIG 2007:12).

Oaktat den sökandes bevisbörda innebär dock Migrationsverkets utredningsansvar, som framgår av officialprincipen, att verket är skyldigt att hjälpa till och underlätta för den sökande att uppfylla sin bevisbörda. Det kan handla om att inhämta landinformation, bedöma äktheten av handlingar, låta den sökande besvara frågor (jfr MIG 2007:15) eller att göra kunskapskontroller och språkanalyser eller vidta andra nödvändiga utredningsåtgärder.

Ibland kan naturligtvis verkets utredningsskyldighet medföra att uppgifter som inte är till fördel för den asylsökande kan komma fram. Den sökande ska göra sin identitet (och sin ålder) sannolik, på samma sätt som de åberopade asylskälen. Först prövas således om den sökande har gjort sin ålder sannolik genom ingiven bevisning, d.v.s. främst identitetshandlingar som kan verifieras (MIG 2014:1). Den sökande är skyldig att visa upp de identitetshandlingar som han eller hon har Migrationsverket (MIG 2007:15).

I nästa steg görs en samlad bedömning om den sökande genom sin berättelse och tillsammans med bevisningen i ärendet har gjort sin identitet, ålder och hemvist sannolik. I allmänhet gäller att först efter att den asylsökande har gjort sin identitet och hemvist sannolik bör en ingående prövning av de åberopade asylskälen ske. Frågor rörande prövning av den sökandes identitet är därför mycket viktiga i ett asylärende.

Bedömningen av om sökanden är vuxen eller underårig ska – som ett led i den samlade prövningen av den åberopade identiteten – normalt ske i samband med beslut i asylärendet, för undantag från detta se vidare under avsnitt 3.1.2.

Det som anges angående tillvägagångssättet nedan gäller både i de fall där det finns tvivel rörande ett påstående om att den sökande är barn och då det finns tvivel angående påståenden om att den sökande är vuxen.

3.1.1 Ansökningstillfället

Den ålder som den sökande uppger vid ansökningstillfället ska registreras. Det är viktigt att dokumentera vad den sökande uppger för ytterligare information om sin ålder, t.ex. om sökanden uppger att han eller hon var X år vid avresan för Y månader sedan, se Rättschefens ställningstagande angående registrering av identitetsuppgifter RCI 03/2013).

Vid ansökningstillfället kan dock inte någon närmare utredning av åldern ske och något ifrågasättande av den uppgivna åldern kan i normalfallet inte ske. Detta beror bl.a. på att det vid ansökningstillfället varken finns god man eller ett offentligt biträde förordnat för sökanden. Att någon djupare utredning i ärendet inte kan göras vid ansökningstillfället i ett asylärende följer av JO:s utlåtande om förordnande och närvaro av offentligt biträde vid asylutredning (JO 5434-2008, 2009-12-17) samt Rättschefens ställningstagande angående offentligt biträde, (RCI 02/2010).

3.1.2 Undantag från huvudregeln - skäl till ställningstagande rörande ålder på ett tidigt stadium

Huvudregeln är att den ålder som uppges vid ansökningstillfället är den ålder som ska registreras. För uppenbara fall, d.v.s. fall där var och en utan närmare överväganden klart kan konstatera att det rör sig om en vuxen (eller i vissa fall underårig) person, ska åldern redan vid ansökningstillfället ändras. Det ska röra sig om sökande där det över huvud taget inte finns något utrymme för någon annan bedömning.

Exempelvis bör även fall där asylansökan ger en träff i VIS - och där den sökande således tidigare har styrkt sin identitet med pass inför andra EU-staters myndigheter och dessutom därefter kontrollerats och rest in i EU-territoriet, men här uppgett annan ålder – kännetecknas som uppenbara fall. Identiteten måste i dessa fall anses klarlagd.

I dessa uppenbara fall bör ställningstagandet dokumenteras i en tjänsteanteckning och bedömningen om att det rör sig om en vuxen ska medföra att den sökande inte erbjuds särskilt boende, inte är berättigad till god man etc. I de fall det uppenbart rör sig om ett barn som uppger sig vara vuxen bör ställningstagandet dokumenteras i en tjänsteanteckning och bedömningen om att det rör sig om ett barn medföra att den sökande erbjuds särskilt boende, är berättigad till god man etc.

Vid indikationer på att överföring enligt Dublinförordningen kan komma i fråga, kan det finnas fog för att redan innan slutligt beslut ta ställning till om det sannolikt rör sig om en underårig eller vuxen asylsökande, eftersom den frågan i vissa fall kan vara helt avgörande för om överföring till annan EU-stat kan ske.

Om det är fråga om ett asylsökande barn som uppger att han eller hon är under 14 år, men tvivel finns om detta är korrekt, kan det också finnas fog att redan före den slutliga prövningen av identitetsfrågan och beslutet i ärendet, ta ställning till om den åberopade åldern är sannolik. Bedöms den asylsökandes ålder vara under 14 år kan sökning inte göras i EURODAC. Ett sådant ställningstagande ska dokumenteras i en tjänsteanteckning.

3.1.3 Närmare om utredningen och prövningen

Om identitetshandlingar har getts in, provas som redan nämnts i första hand om dessa medför att den sökande gjort sin ålder sannolik (eller i förekommande fall styrkt/klarlagd). Det kan i vissa fall finnas godtagbara skäl till att den sökande saknar handlingar. Sökanden bör i dessa fall kunna ge en rimlig förklaring till varför handlingar saknas och ges en möjlighet att ge in sådana dokument eller annan bevisning som kan göra åldern sannolik.

Det ankommer alltid på Migrationsverkets tjänstemän att genomföra en muntlig utredning och därefter noggrant värdera bevisningen i ärendet. Utredningen ska genomföras av en tjänsteman med barnkompetens och barnrättskompetens.

Vid sådan muntlig utredning kan åldersrelaterade frågor om viktiga händelser i hemlandet ibland ge värdefull information, liksom uppgifter kring familj, skolgång, arbetslivserfarenhet, tidigare boende samt uppgifter från andra länder som framkommit t ex. genom tidigare handläggning enligt Dublinförordningen. Det kan även finnas andra uppgifter om åldern från släktingar, referensdossierer eller kommunens socialtjänst, god man, skolan m.fl. som kan ligga till grund för bedömningen av sökandens ålder. Verket - som har en större utredningsplikt när det gäller barn - kan hjälpa till genom att komplettera utredningen med sådana uppgifter.

Eftersom alla sökande som registreras som barn utan legal vårdnadshavare genomgår en utredning enligt Socialtjänstlagen (2001:453) bör alltid eventuella dokumenterade uppgifter angående ålder begäras in från berörd socialnämnd när sökanden inte gjort sin ålder sannolik.

Allt som tillförs ärendet och som kan komma att ligga till grund för bedömningen ska på sedvanligt vis kommuniceras med den sökande, om det inte har tillförts av den sökande själv.

3.1.4 Medicinsk åldersbedömning

För det fall att den sökande inte gjort sin ålder sannolik genom godtagbara identitetshandlingar (se MIG 2014:1 angående t ex tazkiror), bör den sökande erbjudas en möjlighet att stödja sina uppgifter genom en medicinsk åldersbedömning i de fall där åldern är av avgörande betydelse för prövningen av ansökan om uppehållstillstånd.

Beslutet att remittera till medicinsk åldersundersbedömning ska fattas av tjänsteman med barnkompetens och barnrättskompetens. Begäran om medicinsk åldersundersbedömning ska göras genom särskilt framtagna protokoll (mallar) för remisser. Dessa undersökningar är frivilliga och ska ske i samförstånd med den sökande och dennes vårdnadshavare/-ställföreträdare (angående kravet på frivillighet och samtycke se Migrationsöverdomstolens dom i mål nr UM 3793-11).

Information ska ges om undersökningsmetoden, eventuella konsekvenser av resultatet av undersökningen för prövningen av ansökan och konsekvenserna av en vägran att genomgå läkarundersökningen. En vägran att genomgå undersökningen är inte ett hinder för att fatta beslut i ärendet, se art. 17.5c asylprocedurdirektivet. Enligt samma artikel får inte heller en vägran medföra att ett avslag sker på ansökan om uppehållstillstånd med enbart vägran att genomföra undersökningen som motiv för avslaget.

Det är viktigt att poängtera att det inte är fråga om att *bestämma* en ålder, då ett sådant ställningstagande aldrig låter sig göras utan konkret bevisning, till exempel i form av tillförlitliga identitetshandlingar. Inte heller de medicinska metoder som finns är helt säkra utan uppvisar alltid ett resultat med standardavvikelser. Att *bestämma* en ålder är således inte en fråga för verket.

Resultatet av den medicinska åldersbedömningen måste värderas tillsammans med övrig bevisning och utredning. Avgörande är om den samlade bevisprövningen - där den medicinska bedömningen utgör en del av bevisningen - medför att det är sannolikt att den sökande är över eller under 18 år (eller 14 år i vissa fall). Ett medicinskt underlag utgör ett (bland flera) bevismedel som mer eller mindre stödjer den sökandes uppgifter om att han eller hon är underårig eller vuxen.

Det är Migrationsverket som ska avgöra om den sökande har uppfyllt sin bevisbörda. Utlåtandet från den sakkunnige läkaren ska bedömas tillsammans med underlaget för den medicinska åldersbedömningen, d.v.s. tand- och handledsröntgen samt den barnpediatriska undersökningen.

I de ärenden där den sökanden, efter en medicinsk åldersbedömning inte har gjort sannolikt att han eller hon är minderårig, ska Migrationsverkets handläggning av dessa ärenden ske skyndsamt.

Här kan också nämnas att när det gäller åldersbedömningar från andra EU-länder ska de, liksom annat material som tillförs ärendet, kommuniceras med den sökande och den sökande ska beredas tillfälle att yttra sig över dessa. Bevisvärdet av medicinska åldersbedömningar från andra EU-länder kan tillmätas samma värde som motsvarande åldersutredningar utförda i Sverige, under förutsättning att det finns tillgängligt referensmaterial och undersökningen är genomförd av kvalificerad medicinsk yrkesutövare.

3.1.5 Särskilt om kontakter med socialtjänsten och kommunens ansvar

När ett ensamkommande asylsökande barn anländer till Sverige erbjuds barnet ett tillfälligt boende i den kommun där det ger sig tillkänna för svensk myndighet, den s.k. ankomstkommunen.

Enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen ska socialnämnden lämna ut uppgifter angående en utlännings personliga förhållanden om Migrationsverket begär det och uppgifterna behövs för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd. Detta kan vara påkallat när det avser eventuella uppgifter avseende en sökandes identitet och ålder.

Om Migrationsverket vid sin prövning av åldersfrågan bedömer att den sökande inte gjort sannolikt att han eller hon är barn, ska socialtjänsten snarast meddelas. Även överförmyndaren ska meddelas. Socialtjänsten ska även kontaktas om en person som påstår sig vara vuxen bedöms vara barn.

3.2 Anknytningsärenden

Det är den sökande som har bevisbördan för att styrka/klarlägga sin identitet. Beviskravet som nämnts ovan gällande identiteten i anknytningsärenden är i normalfallet *styrkt/klarlagd*. Migrationsöverdomstolen uttalade sig i MIG 2011:11 om ordningen för prövningen av förutsättningarna för uppehållstillstånd. Enligt avgörandet ska först identitetskravet prövas och därefter passkravet. Först om/när dessa krav är uppfyllda blir det fråga om en materiell prövning av den åberopade anknytningen. I de ärenden där sökanden inte har några identitetshandlingar eller något annat som styrker identiteten torde en medicinsk åldersutredning i normalfallet inte vara aktuell då den ensam inte kan anses styrka/klarlägga en persons identitet. Det ska dock inte uteslutas helt att det kan finnas anknytningsärenden där en medicinsk åldersutredning kan vara aktuell och att verket har möjlighet att erbjuda en sådan med stöd av officialprincipen.

I vissa anknytningsärenden kan det t ex. finnas handlingar som ensamma inte kan styrka/klarlägga en persons identitet men som ändå leder till att en utredning behöver göras. Ovanstående riktlinjer som gäller tillvägagångssättet vid åldersbedömning i asylärenden, gäller även för anknytningsärenden i tillämpliga delar.

3.2.1 Anknytning före inresa

För ensamma barn och barn i familj som ansöker om uppehållstillstånd via utlandet gäller som huvudregel att de också ska styrka/klargöra sin identitet. Det finns dock ett undantag att i vissa anknytningsärenden sänka beviskravet till sannolikt och då med stöd av DNA-analys påvisa släktskapet (MIG 2012:1). Åldersfrågan i dessa ärenden kan inte lösas genom DNA-analys. Inte heller har Migrationsverket möjlighet att genomföra medicinska åldersutredningar med personer som befinner sig i tredje land eftersom det inte är möjligt för verket att genomföra dessa på ett sådant sätt att de uppfyller Socialstyrelsens riktlinjer. I de anknytningsärenden där beviskravet för barn är sannolikt ska det göras en samlad bedömning av bevisningen för att avgöra om det har gjorts sannolikt att den sökande är ett barn.

3.3 Återvändandeärenden

Åldersfrågan kan även aktualiseras i samband med återvändandeskedet. Ny dokumentation angående åldern kan komma fram t.ex. vid efterforskning av föräldrar i ursprungslandet.

Här är viktigt att noggrant dokumentera det som leder till att en annan identitet kan anses ha gjorts sannolik. Det kan ha betydelse för en ev. prövning av verkställighetshinder (se JO 4023-2007, 2008-12-09).

Detta rättsliga ställningstagande har beslutats av undertecknad rättschef efter föredragning av verksjurist . I beredningen har experterna samt ingått. Ställningstagandet ersätter RCI 19/2012 som härmed upphävs.

Fredrik Beijer
Rättschef

Bilagor

1. Gällande rätt
2. Barnkonsekvensanalys

Bilaga 1 till RCI 13/2014

Gällande rätt m.m.

1.1 Ålder en del av identiteten

En persons identitet består av sökandens namn, födelsetid och som huvudregel medborgarskap (se MIG 2011:11). Ålder är således en del av en persons identitet (se MIG 2014:1).

Det är ofta, på grund av lagstiftningens utformning och av allmänna rättssäkerhetsskäl, av stor betydelse att det noggrant utreds och bedöms om det är fråga om ett barn som ansökt om uppehållstillstånd. I 1 kap. 2 § utlänningslagen anges att med barn i denna lag avses en person som är under 18 år. Åldersgränsen 18 år är den gräns som gäller i de flesta västeuropeiska länder. Det är också den svenska myndighetsåldern och åldersgränsen enligt barnkonventionen (se prop. 1996/97:25 s. 112).

1.2 Bestämmelser angående åldersbedömningar

Av EU:s resolution (C 221, 19/07/1997) om underåriga medborgare i tredje land utan medföljande vuxen framgår av artikel 4.3 a) att i princip måste en asylsökande utan medföljande vuxen som påstår sig vara underårig kunna bevisa sin ålder. Av samma artikel b) framgår att om sådana bevis inte föreligger eller om det råder starka tvivel kan medlemsstaterna göra en åldersbedömning av en asylsökande. Åldersbedömningen bör göras objektivt. För sådana ändamål kan medlemsstaterna, med samtycke av den underårige, en särskilt utsedd vuxen företrädare eller institution låta utbildad medicinsk personal göra ett medicinskt ålderstest.

Av asylprocedurdirektivet (2005/85/EG) framgår i artikel 17.5 att medlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövningen av en asylansökan.

När så sker skall medlemsstaterna se till att

a) ensamkommande barn före prövningen av asylansökan informeras om att en åldersbestämning genom en läkarundersökning kan komma att göras och att denna information ges på ett språk de rimligen kan förväntas förstå.

Informationen skall innehålla upplysningar om undersökningsmetoden och eventuella konsekvenser som resultatet av läkarundersökningen kan få för prövningen av asylansökan och också om konsekvenserna av en vägran från det ensamkommande barnet att genomgå en läkarundersökning,

b) ensamkommande barn och/eller deras företrädare ger sitt samtycke till att en undersökning görs för att fastställa de berörda underårigas ålder, och

c) ett beslut om avslag på en asylansökan från ett ensamkommande barn som har vägrat att undergå en sådan läkarundersökning inte baserar sig enbart på denna vägran.

Det faktum att ett ensamkommande barn har vägrat att genomgå läkarundersökningen skall inte vara ett hinder för den beslutande myndigheten att fatta beslut om ansökan.

Enligt 8 kap. 10 f § utlänningsförordningen (2006:97) ska ett asylsökande barn i samband med att det ansöker om asyl informeras om möjligheten att genomgå en läkarundersökning för att fastställa sin ålder.

Asylprocedurdirektivets och resolutionens om ensamkommande barn bestämmelser angående att göra en åldersbedömning för en person som inte uppfyllt sin bevisbörda angående åldern avser endast personer som ansökt om asyl. När det gäller personer som ansökt om uppehållstillstånd på annan grund och som inte kan styrka/klarlägga sin ålder och en åldersbedömning behöver göras får verket stödja sig på officialprincipen i 7 § i förvaltningslagen (1986:223). Officialprincipen innebär att det är myndigheten som har ansvaret för att ett ärende blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.

1.3 Beviskrav

För skyddsbehövande, kvotflyktingar och i vissa andra undantagsfall vid prövning efter inresan finns en bevislätnadsregel, med innebörden att åldern som är en del av identiteten ska göras sannolik. För att få tillgodo-räkna sig bevislätnadsregeln krävs bl.a. att utlänningen inte bedöms kunna få fram mer bevisning eller att det inte är rimligt att kräva det. Detta innebär att varje sökande först måste göra allt som är möjligt och rimligt för att klarlägga sin identitet som åldern är en del av. I MIG 2007:12 uttalade Migrationsöverdomstolen bl.a. följande i sammanhanget. Sökandens berättelse får godtas om den framstår som trovärdig och sannolik (se prop. 1996/97:25 s. 98). Vid bedömningen av trovärdigheten i sökandens utsaga bör enligt bevislätnadsregeln normalt fästas vikt vid att berättelsen är sammanhängande och inte präglas av motstridiga uppgifter. De omständigheter som åberopas får inte heller strida mot allmänt kända fakta, t.ex. relevant och aktuell landinformation. Först när detta har gjorts kan en bevislätnadsregel tillämpas. När det gäller barn sträcker sig Migrationsverkets utredningsplikt längre än för vuxna.

I mål nr. UM 6147-11 har Migrationsöverdomstolen uttalat att det av handlingarna i det målet framkommit att det för närvarande inte finns någon exakt medicinsk metod att ta reda på en persons verkliga kronologiska ålder. Frågan om den asylsökande hade gjort sin identitet sannolik får bedömas från fall till fall utifrån de bevisbörderegler som gäller i mål av förevarande slag. En asylsökande utan medföljande vuxen som påstår sig vara underårig har således bevisbördan för sin uppgivna ålder. Denna princip fastställs av Migrationsöverdomstolen genom MIG 2014:1.

När det gäller anknytningsärenden finns det ingen uttrycklig bestämmelse som anger att den som ansöker om uppehållstillstånd p.g.a. anknytning måste klarlägga sin identitet. Att så är fallet framgår dock dels genom förarbetsuttalandena, dels indirekt genom den i 2 kap. 1 § utlänningslagen upptagna huvudregeln att den som reser in i eller vistas i Sverige ska ha pass

(MIG 2011:11). Det normala beviskravet för att fastställa identiteten är styrkt/klarlagt. För personer som ansöker på anknytning till en person i Sverige måste i normalfallet således identiteten, som åldern är en del av, vara styrkt/klarlagt (se RCI 07/2012 angående kraven på klarlagd identitet och pass i ärenden om uppehållstillstånd). Undantag från huvudregeln finns dock.

I MIG 2012:1 uttalar Migrationsöverdomstolen att i de fall släktskapet mellan barn och föräldrar kan styrkas genom DNA och övriga uppgifter i utredningen är samstämmiga, sänks kravet på att identiteten ska vara styrkt. Detta gäller under förutsättning att sökanden kommer från ett land där man inte har möjlighet att få en godtagbar id-handling. Det räcker då att den sökande kan göra identiteten sannolik. En DNA-analys gör dock inte åldern sannolik. I dessa ärenden har beviskravet sänkts till sannolikt eftersom det inte finns några godtagbara identitetshandlingar. Det blir således en fråga om att göra en samlad bedömning av bevisningen i ärendet. Den kan t.ex. utgöras av uppgifter i referensakter, uppgifter från utlandsmyndigheten osv.

I detta sammanhang erinras att i svensk rätt gäller principen om fri bevisföring, vilket innebär att det är tillåtet att ta upp alla former av bevis vid en rättslig prövning. Med detta menas att det i princip inte uppställs några begränsningar i fråga om de källor som får användas för att ta reda på sanningen. Även bevisvärderingen är fri. Det finns inte några legala regler om hur värderingen av bevis ska ske. Sammanfattningsvis gäller alltså i fråga om klargörande av identitet att det inte kan finnas någon bestämd regel angående vad som ska godtas som bevisning. All bevisning som tillförts ärendet ska beaktas och all bevisning värderas utifrån sina meriter med beaktande t.ex. av att den som uttalar sig om en persons ålder gör det utifrån sin profession.

Oaktat bevisvärderingen i det enskilda ärendet är det alltid den sökande som har bevisbördan för att göra sin ålder sannolikt i dessa ärenden (se MIG 2014:1).

Bilaga 2 till RCI 13/2014

Barnkonsekvensanalys av det rättsliga ställningstagandet

Barnkonsekvensanalys ska göras inför beslut som myndigheten fattar som rör barn (jfr Förordning med instruktion för Migrationsverket 2007:996 samt GDA 6/2011 Migrationsverkets barnpolicy). Denna konsekvensanalys är utformad enligt Migrationsverkets modell för barnkonsekvensanalys som baseras på barnombudsmannens modell och som lämpar sig väl för administrativa och organisatoriska beslut.

Kartläggning och beskrivning

Migrationsverket ska beakta barnets bästa i ärenden om uppehållstillstånd (jfr 1 kap. 10§ utlänningslagen) samt genomföra barnkonsekvensanalyser inför beslut och åtgärder i ärenden som rör barn.

Det är också dessa personer som berörs av ställnings-tagandet. Genom att på en strukturerat sätt införa riktlinjer för handläggningen av ärenden i vilka en åldersbedömning ingår skapas klara förutsättningar för arbetet med dessa ärenden och även att i bedömningarna beakta barnets bästa i enlighet med 1 kap. 10 § utlänningslagen.

Vilka rättsregler som styr åldersbedömningarna framgår av bilaga till det rättsliga ställningstagandet. Några barn har inte hörts inför att detta rättsliga ställningstagande har antagits. Detta på grund av att den inte rör ett specifikt barn utan är ett styrdokument som berör barn och vuxna i allmänhet. Några särskilda kostnader utöver sedvanliga utredningskostnader som redan finns idag beräknas inte uppstå.

Analys och prövning

Barnets rättigheter och lika värde har beaktats enligt art 2 då detta rättsliga ställningstagande inte behandlar olika barn olika utan gäller lika för alla sökande, se ovan.

Barnets bästa enligt artikel 3 har beaktats på så sätt att det är viktigt att det i ett ärende om uppehållstillstånd utreds så att en så riktig ålder som möjligt görs sannolik. Åldern får hos Migrationsverket inverkan bl.a. på själva prövningen av ansökan om uppehållstillstånd, boendet, förordnandet av en god man och efterforskning av föräldrar.

Här är viktigt att tänka på att det inte behöver vara i enlighet med barnets bästa att bedöma någon som varken yngre eller äldre än den korrekta åldern.

En vuxen person som får uppehållstillstånd som underårig kan komma att behandlas som ett barn i övriga delar i samhället, t.ex. gå i fel klass i skolan, inte ha någon rättskapacitet och senare i livet få arbeta längre. Å andra sidan får ett barn som beviljas uppehållstillstånd som vuxen inte vara ett barn och kan få gå i fel klass i skolan, för tidigt få ta vuxenansvar och få rättskapacitet och få arbeta kortare tid. Det är viktigt att ett barn ska få ha rätten att vara barn.

När det gäller kompensatoriska åtgärder är det viktigt att den sökande får en tydlig information av Migrationsverkets personal om förutsättningarna för prövningen av bl.a. identitetsfrågan i ett migrationsärende. Detta bl.a. för att sökanden själv ska ges möjlighet att påverka processen.

Den intressekonflikt som kan finnas är den mellan lagstiftningen, praxis och sökandens egen uppfattning/uppgifter om sin ålder. Det rättsliga ställningstagandet bedöms följa lagstiftning och praxis. De rutiner som detta rättsliga ställningstagande innehåller har så långt möjligt beaktat målen i Migrationsverkets barnpolicy i kombination med gällande rätt på området.

De mål som anges i Migrationsverkets barnpolicy (GDA 6/2011) är att:

- barnets bästa beaktas
- barns rätt att få uttrycka sina åsikter och bli hörda säkras
- barns delaktighet främjas
- säkerställa barnperspektivet och barnets bästa genom att använda barnkonsekvensanalyser

Slutsatsen av denna konsekvensanalys är att barns behov och de rättigheter som tillerkänns barns beaktas vid framtagandet och att förslaget inte i någon del står i strid med de mål som anges i Migrationsverkets barnpolicy.